

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 52. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802282272/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

giøse Grunde; andre prøvede ved malplacerede og ordrige Prædikener at faa Bugt med min Stædighed. De snakkede daglig om Vinens Fortræffelighed og mente at jeg vilde kunne kurere min legemlige Svaghed ved at drikke. Jeg svarede dem at jeg selv bedst kendte min Konstitution og vidste at jeg for at holde mig rask ikke alene maatte passe paa med Nydelsesmidler, men ogsaa skulde holde igen med Livsfornødenhederne. Disse evindelige Diskussioner plager man mig med den Dag i Dag, saa hvis jeg skulde disputere offentligt og der var frit Emne, vilde jeg helst disputere om Fordele og Ulemper ved Vin og Øl. Det gik nemlig mig (ja, undskyld Sammenligningen) ligesom dem der skifter Religion. De faar jo især paa Puklen af deres tidligere Meningsfæller, og de kender mest til Dogmerne i den Religion de har forladt. Det vil ikke falde Deres Excellence svært at gætte hvor rædsomt jeg lider under den Slags malplacerede Prædikener; De ved jo hvordan jeg faar Kvalme af opkogt Kaal, og at jeg ikke bryder mig om at høre selv den morsomste Historie gentaget.

Men for at komme tilbage til Sagen: Mit Helbred var godt nok, men det stod skidt til med Økonomien. Jeg syntes det var under min Værdighed at tjene til Livets Ophold paa min sædvanlige Maade og optræde som Lærer i det Land hvor jeg for nylig havde givet den Greven. Jeg var kort sagt fattigfin. Men da jeg var kommet helt paa Bunden fandt jeg en nobel Maade at lindre min Fattigdom paa uden at det gik ud over min Værdighed. Jeg døbte mit Studereværelse om til Auditorium, mine Elever til Tilhørere, bød min Stol: »Vær Kateder!« Ved lærde og latinske Opslag indbød jeg Kommunitetsalunnerne til Forelæsninger. Jeg lovede ikke Sprogundervisning men – som det nu hedder paa Universitets sproget – fuldstændige Oplysninger om udenlandske Forhold. Jeg docerede ikke – jeg dikterede. De studerende lod sig imponere af denne skraasikre Svada og styrtede i Massevis til mit »Auditorium«. De slugte graadigt de Ord jeg dikterede, de tog Noter, men da jeg skulde have Penge for min Ulejlighed

var de pludselig væk alle sammen, saa jeg maatte sige med Digteren:

Intet Korn paa Marken gror,
Engen giver intet Fo'er.

Det eneste jeg fik ud af mit Arbejde var, at de der var stukket af fra mit lille Universitet sidenhen ærbødigt tog Hatten af for mig naar vi mødtes paa Gaden. Det var et klart Bevis paa deres Erkendtlighed, men en sølle Trøst for en fattig Mand.

Til sidst opgav jeg min arrogante Holdning, der nær havde faaet skadelig Virkning paa min Ernæringstilstand, og gav mig til at filosofere. Det gør man jo gerne her til Lands som en sidste Udvej naar man er helt slaaet ud og slet ikke kan se, hvordan man skal klare sig. Da jeg saaledes i det mindste i min egen Indbildning var blevet Filosof forlod jeg min gamle Bane og paatog mig en Skolemesters Skikkelse. Det var ikke noget fornemt Job, men indbragte dog nok til at hjælpe lidt paa min daarlige Økonomi. Men jeg blev ikke ved med at undervise ret længe. Etatsraad Poul Vinding, der iøvrigt døde kort efter, havde nemlig besluttet at sende sin yngste Søn Andreas Vinding til Tyskland. Han skulde have en Ledsager med paa Rejsen, og Faderen overlod denne Opgave til mig, selv om han slet ikke kendte mig.

Vi rejste lige til Dresden. Vinding skulde bo dér hos hans Excellence Baron Løvendal, saa han tog venligt Afsked med mig. Paa denne Rejse skete der ikke noget særligt, bortset fra at vi da vi tidligt om Morgenen skulde rejse fra Brunsvig glemte en Vadsæk fuld af Tøj. Vinding fik den dog intakt tilbage i Dresden nogle Uger senere. Vi havde tilbragt mange sovnløse Nætter paa denne Tur. Derfor sov vi, naar vi endelig fik Ro, saa fast at vi ikke var til at ruske vaagne igen; saa det er sært nok at det ikke gik paa samme Maade med vores andre Ting - at vi for Eksempel ikke glemte at faa Bukserne med! Man maa i høj Grad raade de fleste der rejser med agende Post i